

Droog zandlandschap 2010

Paddenstoelen: de waarzeggers van het bos

Paddenstoelen breken met hun grote netwerken van schimmeldraden het hele jaar door plantmateriaal af, en zetten dit om in voedingsstoffen voor planten. Ze zijn onmisbaar voor het bos, maar grotendeels onzichtbaar voor ons. Een ander voordeel van paddenstoelen is dat veel recreanten het leuk om de vruchtlichamen te zien. Onder paddenstoelen bestaan bovendien vele Rode Lijst soorten. Drie goede redenen om beheer ook af te stemmen op paddenstoelen.

In Nederland komen zo'n 3000 soorten grotere paddenstoelen voor. Ze zijn grofweg in te delen in drie groepen:

- Opruimers: schimmels die dood hout en strooisel afbreken;
- Natuurlijke verjongers: parasieten die zich voeden met levende bomen, vooral oude en verzwakte exemplaren;
- Mycorrhizaschimmels: deze werken samen met bijna alle planten en bomen in Nederland. De schimmels nemen met hun draden voedsel op uit de bodem en geven dit door aan de wortels van planten en bomen. De paddenstoelen leven op de suikers die ze terugkrijgen van de planten en bomen.

Omdat ze hun eigen voorkeuren hebben, kun je aan paddenstoelen informatie aflezen over de bodemgesteldheid, luchtverontreiniging, de strooisellaag, het bosbeheer, de hoeveelheid nutriënten en de hoeveelheid en variatie in dood hout dat in het bos achterblijft.

Paddenstoelen kunnen trouwens best tegen een stootje. Als je ze plukt (bijvoorbeeld om te onderzoeken welke soort het is) en weer netjes terugplaatst, groeien ze gewoon door. Ook veel plukken kan geen kwaad, maar omdat de vruchten boven de grond juist als voedsel dienen voor dieren, en recreanten juist deze vruchten leuk vinden, is plukken toch af te raden.

Tips voor paddenstoelenbevorderend beheer

De sporen ('zaden') van paddenstoelen kunnen zich over enorme afstanden (honderden kilometers) verplaatsen. Dus als de omstandigheden goed zijn komen de paddenstoelen vanzelf. Hier enkele tips om paddenstoelen te bevorderen.

Algemene tips:

- Contact opnemen met de lokale paddenstoelkundigen van de Nederlandse Mycolo-

gische Vereniging (NMV). Zij kunnen gebiedsspecifiek advies geven om paddenstoelen te bevorderen;

- De NMV vragen of er een paddenstoelen-telplaats in het gebied is. Als dat zo is, proberen deze plaats dan niet te verstoren (dus hier geen houtstapels plaatsen, niet plaggen etcetera);
- Oude bossen sparen;
- Oude bomen sparen langs lanen. Als een boom om dreigt te vallen kan die enigszins uit het lood geduwd worden zodat hij later valt in de rich-

ting die de beheerder wil. Zo is het niet gevaarlijk en kunnen paddenstoelen, vleermuizen, vogels en insecten nog van de boom gebruik maken tot alle bomen vervangen worden (Staatsbosbeheer vervangt bomen aan lanen als 10% is getroffen door sterfte of schade).

Arme grond

Paddenstoelen houden van arme grond, sommigen worden zelfs gebruikt als indicatoren voor verzuring en/of vermesting. Maatregelen die op arme grond genomen kunnen worden om paddenstoelen bevorderen zijn daarom:

- Maaien en blazen van bermen en lanen;
- Plaggen om de bovenste strooisel laag te verwijderen;
- Bevorder van stuifzand (onder andere door plaggen), maar niet te veel!
- Verwijderen takafval;
- Aftakelende, omgevallen bomen en andere groot dood hout laten staan of liggen, sommige paddenstoelsoorten zijn hiervan afhankelijk;
- Geen houtstapels maken: hierin hoopt strooisel zich op. In

plaats daarvan kan snoeihout verbrand worden, dan komen er typische paddenstoelen die van brandplekken houden. Als verbranden niet mag vanwege milieuwetgeving is afvoer van snoeiafval het best;

- Nieuw bos aanleggen op voedselarme gronden;
- Schelpenpadjes aanleggen (tegen verzuring van de grond).

Naaldbossen

Veel paddenstoelen groeien in naaldbossen. Omdat naaldbossen van nature niet in Nederland voorkomen, wordt veel naaldbos vervangen door heide of loofbos. Hiermee verdwijnen ook de paddenstoelen. Het behouden van naaldbos en gemengd bos is daarom soms goed voor de paddenstoelen soortenrijkdom. Maatre-

gelen: Als je naaldbos wilt kappen, dan eerst contact opnemen met de NMV en overleggen of het misschien voor de paddenstoelen beter is (een gedeelte van) het naaldbos toch te laten staan.

Meer info:

Eef Arnolds, Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV); eefarnolds@hetnet.nl, 0593-523645

Mirjam Veerkamp, Centrale coördinator meetnet paddenstoelen (NMV); veerkamp.berg@planet.nl, 0343-551905

